

"MEN O'ZBEK SHOIRIMAN, O'Z XALQIMNING TILIMAN"

Eraliyeva Malika Tohir qizi

Toshkent davlat yuridik universiteti

2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek adabiyotining zabardast vakili shoir, yozuvchi va akademik G'afur G'ulomning hayoti va ijodi bayon etilgan. Maqolada, G'afur G'ulomning nasrda va nazmdagi ijodiy faoliyati, adibning boshqa ijodkorlardan ajralib turadigan muhim jihatlari ifoda etilgan.

Kalit so'zlar: Nasr, nazm, o'zbek shoiri, yozuvchi, akademik, iste'dod, nashriyot, qissa, hikoyat.

"I AM AN UZBEK POET, THE LANGUAGE OF MY PEOPLE"

Annotation: This article describes the life and work of the poet, writer and academician Gafur Gulam, a great representative of Uzbek literature. The article describes the creative activity of Ghafur Ghulam in prose and poetry, the important aspects of the writer that distinguish him from other artists.

Keywords: Prose, poetry, Uzbek poet, writer, academician, talent, publisher, short story

"Я УЗБЕКСКИЙ ПОЕТ, ЯЗЫК МОЕГО НАРОДА"

Аннотация: В данной статье рассказывается о жизни и творчестве поэта, писателя и академика Гафура Гуляма, крупного представителя узбекской литературы. В статье описывается творческая деятельность Гафура Гулама в прозе и поэзии, важные стороны творчества писателя, отличающие его от других художников.

Ключевые слова: Проза, поэзия, узбекский поэт, писатель, академик, талант, издатель, рассказ.

Adabiyot olamida sharq adiblariga teng keladigani yo‘q. Shunday ijodkorlar borki, ularning ijodini o‘rganish uchun bitta insonning umri yetmaydigandek, go‘yo. Xo‘sh, u holda ular qanday qilib bunday nodir asarlarni yaratdi ekan!? Balki ular Allohning in‘omi bilan boshqa insonlar qila olamaydigan, yarata olmaydigan asarlar yaratishga qodir bo‘lgandir. Kechalar boshqa odamlar uxlayotgan mahalda, yeyishga bir burda noni qolmagan paytda ham ro‘zg‘or tebratish, pul topish o‘rniga qo‘liga qalam olib, adabiyot bilan hamnafas bo‘lgan insonlar ham aynan bizning ajdodlarimiz ekanligi biz uchun o‘zgacha iftixor, o‘zgacha g‘urur hissini uyg‘otadi. Shunday ulug‘ insonlardan biri atoqli yozuvchi va shoir, akademik - G‘afur G‘ulom! Adib **1903-yil 10 may kuni Toshkent shahrining Qo‘rg‘ontegi mahallasida kambag‘al dehqon** oilasida tug‘ilgan. Uning otasi G‘ulom aka Mirzaorif o‘g‘li Kelesdagi bir parcha yerida ham, shaharda ham ishlasa-da, oila qashshoq hayot kechirar edi, chunki o‘sha davrda og‘ir mehnat samaralari o‘ta qadrsizlangan edi. G‘ulom aka ancha bilimli, fors tilini o‘rgangan kishi bo‘lib, bolalarning tarbiyasiga katta e‘tibor bergan. Otasi bilan bir qatorda G‘afurga bolalik chog‘larida Mirza Abdulla ismli amakisi ham muayyan ta’sir ko‘rsatgan edi. Xuddi shu amaki yosh bola qalbida ilk bor adabiyotga havas uyg‘otgan bo‘lsa ajab emas, chunki u "Mirza" taxallusi bilan she’rlar mashq qilib turar edi.

Yosh G‘afur avval eski maktabda ta’lim olgan va to‘qqiz yoshida o‘qish hamda yozishni o‘zlashtiradi. Shoirning singlisi Rahbar G‘ulomovaning ma’lumot berishicha, G‘afur G‘ulom yoshligida "Baroqxon" madrasasida o‘qigan. O‘shanda mudarris Sayidahror o‘zini qarindosh deb bilgan G‘afur G‘ulomga bir sandiq nodir kitoblar taqdim etgan ekan. Adibning Bedildan chuqur bilimdonligi, arab tilini ajabtovur, fors tilini yaxshi bilishi, Sharq tarixidan teran xabardorligi, madrasa tahsilidan tashqari, ehtimol, ana shu kitoblarga borib bog‘lansa ajab emas.

Gʻafur Gʻulomni shu darajaga erishishiga "**Shum bola**" asari katta sababchi boʻlgan desak, aslo yanglishmagan boʻlamiz. Yozuvchi "Shum bola" qissasining birinchi va ikkinchi qismlarini 1936-yil yozib tugatgan. Uchinchi qismi esa 40-yillarning oxirida tugatilgan. 60-yillarning boshlarida qayta tahrir qilingan. Gʻafur Gʻulom qissani salkam 25 yil ishlagani asarning har tomonlama mukammal qilib yozilganini koʻrsatadi. Taniqli oʻzbek adabiyotining yorqin namoyandalaridan biri boʻlgan Said Ahmad Gʻafur Gʻulomning shogirdi edi. Said Ahmad nashriyotda ishlagan paytlari muharrirlar uni Gʻafur Gʻulomning uyiga she'r olib kelishi uchun yuborardi. Uyiga borganida Gʻafur Gʻulom uning oldida goʻzal she'rlar yozgan. Said Ahmadni u "**Ithom parisi**" deb ham atagan.

Biz G'afur G'ulomni nafaqat nasrda, balki nazmda ham cheksiz iste'dod sohibi ekanligini ko'rishimiz mumkin.

Shoirning "**Vaqt**" deb nomlangan she'ridan joy olgan quyidagi misralarga e'tibor qarataylik.

"Har lahza zamonlar umridek uzun,

Asrlar taqdiri lahzalarda hal,

Umrдан o'gajak har lahza uchun

Qudratli qo'l bilan qo'yaylik haykal". Ushbu misralar orqali shoir o'z tinglovchilariga vaqtni qadrlash kerakligi, bugungi kun boshqa qaytib kelmasligini uqtirgandek, nazdimizda. "Iste'dod, eng avvalo, tabiat ehsoni, Alloh tuhfasidir. Shu ma'noda Yaratganning o'zi G'afur G'ulomdan marhamatini sira-sira ayamagan edi. G'afur G'ulom chindan ham ulug' zakovat egasi edi. Buning isboti - shoirning jo'shqin va dono she'riyati, buning isboti G'afur G'ulomning tug'ma tafakkur sohibi ekanligi, buning isboti - yozuvchi G'afur G'ulomning hech bir adibnikiga o'xshamaydigan chinakam milliy xalqchil prozasi - nasriy asarlaridir. Zamonning nazari nechog'lik sinchkov va yovuz bo'lmasin, G'afur G'ulom deyarli har bir she'rida o'zbek xalqining manfaatli obro'sini o'rtaga qo'yib gapirar edi. U zot xalqlar o'rtasidagi beg'araz do'stlikni kuylaganda ham, "men o'zbek shoiriman", "o'z xalqimning tiliman" degan o'qli iqroriga sodiq qoldi. Shoirning faxru g'ururi xalqning milliy iftixori bilan chambarchas bog'lanib ketgan edi" deb aytgan edi sevimli shoirimiz **Abdulla Oripov**. Biz-yoshlar ham mana shunday buyuk bobolarimizdan faxrlanib, ularning ishlarini davom ettirishimiz kerak. Bu uchun bizda barcha imkoniyatlar yetarli. Bizdan esa faqat va faqat yaxshi o'qish, o'z ustimizda ishlash talab etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. G'afur G'ulom. Tanlangan asarlar. Nazm va nasr.-T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2018-y.352 -b.

2. G‘afur G‘ulom, <https://arboblar.uz/uz/people/gafur-gulyam>
3. G‘afur G‘ulom (1903–1966) | saviya.uz <https://saviya.uz/hayot/tarjimai-hol/gafur-gulom-1903-1966/>
4. Zarina, R., Shahram, A., & Umida, K. (2020). Using games to teach management in higher education institute. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 9(3), 49-52.
5. Аслонова, Ш. И. (2020). ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ МОЛОДЁЖИ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ. *Интернаука*, (21-1), 59-60.